

FEN BİLİMLERİ ÇALIŞMA FASİKÜLÜ: EVSEL ATIKLAR VE GERİ DÖNÜŞÜM (ÜNİTE 7)

Adı Soyadı: Sınıfı / No: /

1. BÖLÜM: DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Aşağıdaki ifadelerin yanına doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

- Cam, kağıt ve metal gibi atıklar geri dönüştürülebilen maddelerdir.
- Kullanılmış kızartma yağları lavaboya döküldüğünde su kaynaklarını kirletmez.
- Geri dönüşüm sayesinde doğal kaynaklarımızı (su, orman, maden) daha verimli kullanırız.
- Meyve kabukları ve yemek artıkları gibi organik atıklar geri dönüştürülemez ama gübre olarak kullanılabilir.
- Plastik atıklar doğada çok kısa sürede (birkaç ayda) tamamen yok olurlar.
- Atık pillerin içinde bulunan kimyasallar toprağa ve yer altı sularına zarar verir.
- "Sıfır Atık" projesinin temel amacı atık miktarını artırarak daha çok geri dönüşüm yapmaktır.
- Geri dönüşüm yapmak enerji tasarrufu sağlar.
- Atık yönetiminde ilk kural geri dönüşümdür; atık oluşumunu engellemek ikinci plandadır.
- Kirli peçeteler ve çocuk bezleri geri dönüşüm kutusuna atılmamalıdır.

2. BÖLÜM: BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki cümleleri uygun kavramlarla tamamlayınız.

[Kompost - Atık Pil - Çevreci - Hammadde - Geri Dönüşüm]

- Atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek tekrar üretim sürecine dahil edilmesine denir.
- Bitkisel ve hayvansal atıkların çürütülerek doğal gübreye dönüştürülmesine denir.
- Geri dönüşüm sayesinde yeni ürünler üretmek için gereken miktarı azalır.
- İçindeki ağır metaller nedeniyle doğaya atılmaması gereken atıklara denir.
- Doğayı koruyan ve kaynakları tasarruflu kullanan kişilere bireyler denir.

3. BÖLÜM: EŞLEŞTİRME TABLOSU

Aşağıdaki atıkları ilgili oldukları geri dönüşüm kategorileri ile eşleştiriniz.

Atık Türü	Eşleşme	Geri Dönüşüm Kutusu
1. Boş Konserve Kutusu		A. Kağıt Atık Kutusu
2. Kırılmış Su Bardağı		B. Plastik Atık Kutusu
3. Eski Okul Defteri		C. Cam Atık Kutusu
4. Yoğurt Kabı		D. Metal Atık Kutusu
5. Çürümüş Elma		E. Organik Atık / Kompost

4. BÖLÜM: KAVRAM KARŞILAŞTIRMA TABLOSU

Aşağıdaki maddeleri geri dönüştürülebilirlik durumuna göre işaretleyiniz ve nedenini belirtiniz.

Madde	Geri Dönüştürülebilir	Geri Dönüştürülemez	Neden?
Plastik Şişe		
Kullanılmış Peçete		
Eski Gazete		
Yemek Artığı		
Alüminyum İçecek Kutusu		

5. BÖLÜM: KELİME AVI - İPUÇLARINI TAKİP ET

Aşağıdaki tanımları verilen kelimelerin ilk ve son harflerine bakarak tamamlayınız.

1. **G _ _ _ _ M:** Atıkların yeniden kazandırılması (Geri...).
2. **P _ _ _ _ K:** Doğada 1000 yıl kalabilen, petrol türevi madde.
3. **M _ _ _ L:** Bakır, demir ve alüminyum gibi dayanıklı atıklar.
4. **K _ _ _ T:** Ağaçlardan üretilen ve geri dönüşümü çok önemli olan malzeme.
5. **C _ M:** Kumdan üretilen ve sonsuz kez geri dönüştürülebilen şeffaf madde.
6. **E _ _ _ İ:** Geri dönüşüm yaparak tasarruf ettiğimiz güç kaynağı.
7. **O _ _ _ N:** Kağıt üretiminde kesilen, oksijen kaynağımız.
8. **K _ _ _ T:** Bitkisel atıklardan yapılan doğal gübre (...post).
9. **K _ _ _ U:** Atıkların biriktirildiği renkli kutular.
10. **T _ _ _ R:** Doğal kaynakların gelecekte bitmemesi için yapılan dikkatli kullanım.

6. BÖLÜM: ZEKA VE MANTIK SORUSU

Soru: Bir okulda bir yıl boyunca toplanan kağıt atıklar sayesinde tam 17 yetişkin çam ağacının kesilmekten kurtulduğu hesaplanmıştır.

1. Ağaçların kesilmemesinin dünyadaki **hava kalitesine** etkisi nedir?

2. Geri dönüşüm yapılmısaydı ve bu kağıtlar çöpe atılsaydı, okulun çevreye verdiği zarar sadece "ağaç kesilmesi" ile mi sınırlı kalırdı? Başka neler olabilirdi?

Cevap:

.....
.....
.....

7. BÖLÜM: TASARIM VE ATIK YÖNETİMİ PROJESİ

Sizden okulunuzun bahçesi için bir "Sıfır Atık İstasyonu" tasarlamanız isteniyor.

- Tasarım:** Bu istasyonda hangi renk kutular olmalı ve üzerlerinde hangi uyarıcı görseller bulunmalı?
 - Mavi Kutu:
 - Sarı Kutu:
 - Yeşil Kutu:
- Yaratıcı Çözüm:** Evinizde biriken "karton ruloları" ve "plastik kapakları" geri dönüşüme atmak yerine, onları **yeniden kullanım (upcycling)** kapsamında nasıl faydalı bir eşyaya dönüştürebilirsiniz? Fikrinizi aşağıya çiziniz veya açıklayınız.

CEVAP ANAHTARI

1. Doğru-Yanlış: 1.D, 2.Y, 3.D, 4.D, 5.Y, 6.D, 7.Y (Azaltmaktır), 8.D, 9.Y (İlk kural atığı azaltmaktır), 10.D.

2. Boşluk Doldurma: 1.Geri Dönüşüm, 2.Kompost, 3.Hammadde, 4.Atık Pil, 5.Çevreci.

3. Eşleştirme: 1-D, 2-C, 3-A, 4-B, 5-E.

4. Karşılaştırma: Plastik Şişe (Geri Dön. / Hammadde olur), Peçete (Dönüşmez / Kirlidir), Gazete (Dön. / Hamur olur), Yemek (Dönüşmez / Organiktir), Alüminyum (Dön. / Eritilebilir).

5. Kelime Avı: 1.Geri Dönüşüm, 2.Plastik, 3.Metal, 4.Kağıt, 5.Cam, 6.Enerji, 7.Orman, 8.Kompost, 9.Kutu, 10.Tasarruf.

6. Zeka Sorusu: 1- Oksijen miktarı artar, CO2 azalır. 2- Hayır; çöp depolama alanları dolar, kağıt üretimi için çok fazla su ve enerji harcanmaya devam edilirdi.

7. Tasarım: Mavi (Kağıt), Sarı (Plastik), Yeşil (Cam). Yeniden kullanım: Kalemlik, saksı, oyuncak vb.